

Рішення Комітету з питань етики

за зверненням директора Інституту гастроентерології НАМН України
Степанова Ю.М щодо можливого порушення академічної доброчесності у
наукових роботах проф. Губергріц Н.Б. та к.мед.н. Крилової О.О.

від 7 травня 2020 р.

1. До Національного агентства надійшли листи від директора Інституту гастроентерології НАМН України Степанова Ю.М від 30.03.2020 р., в яких звертається увага на можливе порушення академічної доброчесності у формі академічного плагіату та фальсифікації під час проведення наукових досліджень, використання результатів досліджень наукової групи співробітників Інституту гастроентерології НАМН України як особисто отриманих, публікації наукових праць, та, можливо, захисту дисертаційного дослідження з боку Крилової Олени Олександрівни в рамках роботи над дисертацією на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук «Хронічний панкреатит: діагностичні та лікувальні аспекти клініко-морфологічних форм (клініко-експериментальне дослідження)», фальсифікацію участі Донецького національного медичного університету та його співробітниці проф. Губергріц Н.Б. у проведенні наукових досліджень та присвоєнні результатів ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України».

Пункт 9 статті 19 Закону України «Про вищу освіту» покладає на Комітет з питань етики Національного агентства завдання розглядати питання академічного плагіату і вносити відповідні подання до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

2. В межах перевірки зазначеного повідомлення Комітет з питань етики звернувся до ректора Донецького національного медичного університету д.м.н., проф. Кондратенко П.Г. з проханням надати свій коментар на звинувачення щодо університету та його співробітників у порушеннях академічної доброчесності.

У відповідь було отримано листа, в якому пояснювалося, що проф. Губергріц Н.Б. уже не є співробітником ДНМУ оскільки вона була звільнена 02.12.2019 р. за угодою сторін. В річних звітах за результатами наукової роботи за попередні роки, проф. Губергріц Н.Б. інформацію щодо наукових праць, які

були опубліковані в Росії чи в Криму не надавала. Крилова О.О. ніякого відношення до ДНМУ не має.

3. Враховуючи той факт, що згадана в листах від Інституту гастроентерології НАМН України Крилової О.О. в самому Інституті не працює, а захист її дисертаційного дослідження відбувся у ФГАОУ ВО Першому московському державному медичному університеті ім. І.М. Сеченова МОЗ Росії, можливості стосовно отримання додаткової інформації, або реагування на підтвержені факти порушення академічної доброчесності з боку Національного агентства суттєво обмежені. Місце роботи проф. Губергріц Н.Б. на час розгляду справи для Національного агентства та заявника не відомо. Участь Донецького національного медичного університету у фальсифікації проведення наукових досліджень та присвоєнні результатів ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України» не підтвердилася.

4. В той же час, Комітет з питань етики акцентує увагу всіх учасників освітньо-наукового процесу в закладах вищої освіти і наукових установах на обов'язковому виконанні принципів академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин, визначених законодавством України.

Відповідно до ст. 42 Закону України «Про освіту» від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII, «академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень». Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає, в тому числі, посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей, дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права тощо.

Заклади вищої освіти, відповідно до пунктів 7, 8 ст. 42 Закону України «Про освіту» мають право визначати види академічної відповідальності (у тому числі додаткові та/або деталізовані) учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності внутрішніми положеннями, що мають

бути затверджені (погоджені) основним колегіальним органом управління закладу освіти та погоджені з відповідними органами самоврядування здобувачів освіти в частині їхньої відповідальності. Крім того, порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності так само може визначатися уповноваженим колегіальним органом управління закладу освіти з урахуванням вимог Закону України «Про освіту» та спеціальних законів.

Зазначені вище норми законодавства надають можливість закладам вищої освіти та науковим установам врегулювати питання дотримання академічної доброчесності та відповідальності за її порушення внутрішніми документами, що в більшості випадків може зняти потребу у зверненні до державних органів.

Таким чином, відповідно до ч. 9 ст. 19 Закону України «Про вищу освіту» від 01 липня 2014 р. № 1556-VII Комітет з питань етики пропонує Національному агентству:

- Встановити факт порушення Губергріц Н.Б. академічної доброчесності у формі академічного плагіату та фальсифікації під час проведення наукових досліджень, факт порушення Криловою О.О. академічної доброчесності у формі академічного плагіату та фальсифікації під час проведення наукових досліджень, використання результатів досліджень наукової групи співробітників Інституту гастроентерології НАМН України як особисто отриманих. Визнати дії Крилової О.О. та Губергріц Н.Б. такими, що суперечать принципам академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.
- Взяти до уваги факт виявлення порушень академічної доброчесності у працях і етики академічних взаємовідносин у поведінці Крилової О.О. та Губергріц Н.Б. при здійсненні акредитаційних процедур (за потреби).
- Підготувати роз'яснення щодо дотримання академічної доброчесності всіма учасниками наукової та освітньої діяльності та розмістити на сайті Національного агентства рішення.
- Підготувати пропозиції щодо визначення видів академічної відповідальності (у тому числі додаткові та/або деталізовані) учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності

з подальшим винесенням на громадське обговорення та затвердженням у якості нормативного документу.